

KIEROWNICTWO DUCHOWE

według
św. Ignacego
Loyoli

Pod redakcją
Wacława Królikowskiego SJ

DUCHOWOŚĆ IGNACJAŃSKA

Wydawnictwo WAM ■ Księża Jezuici
Kraków 2013

WSTĘP

Niniejsza książka: *Kierownictwo duchowe według św. Ignacego Loyoli* jest owocem XXXII Kursu Duchowości Ignacjańskiej, poświęconego refleksji na temat ignacjańskiego kierownictwa duchowego. Sam tytuł książki wskazuje na charakterystyczny aspekt kierownictwa duchowego praktykowanego w Kościele. Nie jest to refleksja na temat kierownictwa duchowego w ogólności, ale w duchu ignacjańskim, uwzględniającym charakterystyczne cechy duchowości św. Ignacego Loyoli. Oryginalny styl ignacjańskiego kierownictwa duchowego wypływa głównie z *Ćwiczeń duchownych* św. Ignacego¹, ale także z innych jego pism, jak na przykład *Autobiografii*² czy *Listów*³.

Istnieją różne nazwy określające pomoc duchową, jaką jeden człowiek niesie drugiemu człowiekowi, aby mógł wzrastać w wierze, nadziei i miłości. Klasycznym terminem, używanym między innymi w dokumentach soborowych, jest „kierownictwo duchowe”. W ostatnich latach coraz częściej stosowane są różne synonimy tego określenia, jak na przykład: „przewodnictwo duchowe”, „pomocnictwo duchowe”, „poradnictwo duchowe”, „ojcostwo duchowe”, „dialog duchowy”, czy „towarzystwo duchowe”. Wszystkie te terminy podkreślają charakterystyczny aspekt indywidualnej pomocy duchowej drugiemu człowiekowi i w ten sposób wzajemnie się uzupełniają, przez co oddają pełniejszy sens dobrze rozumianego kierownictwa duchowego⁴.

¹ Św. Ignacy Loyola, *Ćwiczenia duchowne*, tłum. M. Bednarz, Kraków 2002. Uroczystego zatwierdzenia *Ćwiczeń duchownych* dokonał papież Paweł III w brewe *Pastoralis officii cura*, 31 lipca 1548 roku.

² Św. Ignacy Loyola, *Opowieść Pielgrzymy. Autobiografia*, tłum. M. Bednarz, Kraków 2004.

³ *Monumenta Ignatiana. Sancti Ignatii de Loyola, Societatis Iesu fondatoris, Epistolae et Instructiones*, Matriti 1903. Dalej: MI, *Epp*.

⁴ Por. F. Assländer – A. Grün, *Jak kierować ludźmi?*, Kraków 2009; J. Au-

W tym kontekście, kierownictwo duchowe możemy zdefiniować, jako „pomoc, którą człowiek niesie człowiekowi, aby mógł stać się bardziej sobą w aspekcie wiary”⁵. Jak podkreślają jezuici William A. Barry SJ i William J. Connolly SJ „człowiek, który korzysta z takiej pomocy staje się zdolny, by zwrócić swoją uwagę na więź między sobą a Bogiem oraz by dać odpowiedź Bogu, który wchodzi z nim w dialog jako osobą. Staje się on także zdolny do wzrastania w zażyłej więzi z Nim oraz do wcielania w życie konsekwencji, jakie wypływają z tej relacji”⁶. Kierownictwo duchowe rozumiemy zatem jako pomoc, której udziela kierownik

gustyn, *Praktyka kierownictwa duchowego*, Kraków 1993; J. Augustyn (red.), *Sztuka kierownictwa duchowego. Poradnik*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2013²; Ch. A. Bernard, *L'aiuto spirituale personale*, Roma 1994; D. Bottino – G. Sovernigo, *Direzione spirituale e accompagnamento vocazionale*, Milano 1996; A. Cappello – A. Tagliafico, *Mistagogia e accompagnamento spirituale*, Roma 2003; G. P. Cassano (ed.), *Corso di avvio all'accompagnamento spirituale*, Casale Monferrato 2007; A. Cencini, *L'accompagnamento personale nella pastorale vocazionale e nella formazione alla vita religiosa*, in Conferenza Italiana Superiori Maggiori, *L'accompagnamento alla Vita Religiosa*, Roma 1992, s. 81-148; L. J. González, *Guidati dallo Spirito. Accompagnamento spirituale di stile integrativo*, Città del Vaticano 1988; J. Guillet, *Jésus accompagnateur, Jésus accompagné*, „Christus” 153 (1992), s. 263-270; E. Von Kalckreuth, *Jak być aniołem. Czyli o sztuce towarzyszenia innym ludziom*, Kraków 2012; J. Laplace, *La direction de conscience ou le dialogue spirituel*, Paris 1965; A. Louf, *Towarzyszenie duchowe*, tłum. L. Rutowska, Kraków 1991; P. Madre, *Jak być przewodnikiem duchowym*, Kraków 2002; C. M. Martini, *La direzione spirituale nella vita e nel ministero del prete*, [w:] Tenze, *Sia pace sulle tue mura*, Bologna 1984, s. 17-36; L. M. Mendizábal, *La direzione spirituale. Teoria e pratica*, Bologna 1990; C. Porro, *Direzione spirituale tema d'attualità*, „Rivista del Clero Italiano” 65 (1984), s. 56-65; M. Ruiz Jurado, *Rozeznawanie duchowe. Teologia. Historia. Praktyka*, tłum. K. Homa, Kraków 2002; L. Serentha – R. Corti, *La direzione spirituale oggi*, Milano 1988; M. Sokołowski, *L'esperienza personale degli Esercizi Spirituali di Sant' Ignazio come fondamento della direzione spirituale nell'Epistolario di San Claudio La Colobière*, PUG, Roma 1997; F. Vela López, *Naturaleza del acompañamiento espiritual*, „Commentarium pro Religiosis et Missionariis” 80 (1982), s. 625-659.

⁵ J. Laplace, *La direction de conscience ou le dialogue spirituel*, Paris 1965, s. 23.

⁶ W. A. Barry – W. J. Connolly, *Kierownictwo duchowe w praktyce*, tłum. P. Samerek, J. Oniszczyk, Kraków 1992, s. 29.

duchowy danej osobie, aby mogła osiągnąć chrześcijańską dojrzałość, przechodząc przez różne etapy życia duchowego oraz dzięki coraz większej i we wszystkim uległości Duchowi Świętemu.

Święty Ignacy Loyola (1491-1556), jako wybitny kierownik duchowy w historii Kościoła, czerpał swoje doświadczenie duchowe i egzystencjalne zarówno z Biblii, z Tradycji Kościoła, jak i z mistycznych objawień, które Bóg pozwolił mu przeżyć. Dlatego autorzy pierwszych artykułów zawartych w książce, podejmują refleksję na temat ignacjańskiego kierownictwa duchowego, osadzając ją w kontekście biblijnym i historycznym.

Autorzy kolejnych rozdziałów książki podkreślają, że św. Ignacy zanim zaczął „pomagać duszom”, jak mówił, najpierw sam czuł się prowadzony przez Pana Boga. Wyraził to w swoich pismach, szczególnie w *Autobiografii*, w *Listach* i w *Ćwiczeniach duchownych*. Dla św. Ignacego pierwszym kierownikiem duchowym był sam Duch Święty. Na początku drogi duchowej, jak czytamy w *Autobiografii*, „Bóg obchodził się z nim podobnie jak nauczyciel w szkole z dzieckiem i pouczał go” (OP 27). To osobiste doświadczenie kierownictwa duchowego zaowocowało między innymi powstaniem *Ćwiczeń duchownych*. Są one nie tylko świadectwem wewnętrznych przeżyć Ignacego, ale także wielką pomocą w rozwoju duchowym dla innych, doskonałym przewodnikiem dla wszystkich, którzy szczerze pragną uporządkować swoje życie z wszelkich uczuć nieuporządkowanych, odnaleźć najświętszą wolę Bożą, i wypełniać ją z radością w konkretności swojego życia w Kościele i w świecie (por. CD 1). Święty Ignacy w liście do swego spowiednika Emanuela Miona, wyznał: „*Ćwiczenia duchowne*, to najlepsza rzecz, o jakiej mogę w tym życiu pomyśleć, jaką mogę czuć i rozumieć, zarówno ze względu na pomoc i korzyść dla mnie samego, jak i dla wielu innych”⁷.

Ćwiczenia duchowne św. Ignacego są niezwykle cenną propozycją duchowego rozwoju człowieka. Ten rozwój dokonuje się na różnych etapach duchowej drogi chrześcijanina podczas

⁷ MI, *Epp.*, t. I, s. 113.

rekolekcji ignacjańskich. Święty Ignacy nazywa te etapy „tygodniami”, których długość różni się od tygodni kalendarzowych. Bardzo ważnym zadaniem kierownika duchowego jest umiejętne towarzyszenie rekolektantowi podczas odprawiania poszczególnych etapów, tygodni *Ćwiczeń duchownych*. To wymaga od kierownika duchowego zarówno dogłębnej znajomości samych *Ćwiczeń duchownych*, ich struktury, wewnętrznej dynamiki, jak też rekolektanta, któremu towarzyszy. Dlatego autorzy dalszych artykułów zawartych w książce ukazują właściwy sposób towarzyszenia kierownika duchowego rekolektantowi na każdym z czterech tygodni (etapów) *Ćwiczeń duchownych*.

Pomoc duchowa, którą jeden człowiek niesie drugiemu, należy do duszpasterstwa indywidualnego. Należy doceniać wagę apostołstwa zbiorowego, jednak nie można pomijać apostołstwa indywidualnego, o którym Sobór Watykański II tak się wyraził: „Apostołstwo indywidualne, którego przeobfitym źródłem jest życie prawdziwie chrześcijańskie, stanowi początek i warunek wszelkiego apostołstwa świeckich, również zrzeszonego, i nie można go niczym zastąpić” (*Dekret o apostołstwie świeckich*, 16). Zatem, wyraźna zachęta Kościoła do zgłębiania i praktykowania apostołstwa indywidualnego, nieoceniona rola św. Ignacego Loyoli w tej misji Kościoła jako Patrona wszelkich ćwiczeń duchowych i rekolekcji, duchowa potrzeba wciąż wzrastającej rzeszy katolików, którzy pragną autentycznego pogłębiania swojego życia duchowego na drodze rekolekcji ignacjańskich, a także wzrastająca sekularyzacja społeczeństwa w Polsce, w Europie i na świecie stały się inspiracją do podjęcia tego, jakże ważnego tematu.

Wyrażam nadzieję, że niniejsza książka: *Kierownictwo duchowe według św. Ignacego Loyoli* przyczyni się do odkrywania głębi, znaczenia i piękna niezwykle skutecznego narzędzia duszpasterskiego, jakim jest kierownictwo duchowe proponowane przez św. Ignacego Loyolę. Książka adresowana jest do wszystkich, którzy pragną rozpocząć rekolekcje ignacjańskie i którzy już je kontynuują. W sposób szczególnie może być skuteczną pomocą dla wszystkich, którzy towarzyszą duchowo odprawiają-

cym *Ćwiczenia*, jak i dla osób przygotowujących się do pełnienia posługi kierownictwa duchowego według św. Ignacego, aby hojnie i wielkodusznie „pomagać duszom”, jak mówił sam Święty „na większą chwałę Boga”.

Wacław Królikowski SJ
Święto Przemienienia Pańskiego
Czechowice-Dziedzice, 6 sierpnia 2013 roku